

Abonamente:

un an . 780 Lei
6 luni . 390 Lei
3 luni . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII

se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR: ION MONTANI

3 Lei ex.

D'aia n'are ursu' coadă!

Memoriul d-lui Goldis: uniții și neuniții.

Arad, 21 Ian.

În cafenele și în tainice concilia-
ule, pretutindenea de la Arad până
la Brașov, intelectualii Ardealului,
acut de felurii ca nuanțe de partid,
discută cu apringere, mai simpto-
matic decât orișicând de la unire,
violenta criză ce-a izbucnit de cu-
părând în sânul partidului național.
Memoriul dlui V. Goldis, despre
adevăr s'a vorbit atâtea în ziarele de
partid, a văzut în sfârșit lumina
ceiile pe coloanele revistei „Țara
și Noastră” a dlui O. Goga.

Surprinzător de neîngrijit ca formă,
acest memoriu, susținut și prin iscă-
turile celor mai de suprafață inte-
lectuali din partid, constituie ca
fond un strașnic re-hizitoriu la
adresa dlui Maniu și-a cunoscutului
sale anturaj politic. Nou nu spune
nimic memoriu, în el sunt înmănu-
nchiate numai adevărurile, pe cari
se odăduce partidului național a
avut atât de dese prilejuri să le
câdă, nu atât din partea singuratic-
lor grupări politice inspirate de prin-
cipiul nealterat al naționalismului,
cât mai ales din partea tuturor
oamenilor călăuziți, în această epocă
de mari răspunderi, de rezonanțe
unui patriotism luminat. Dacă însă,
pea cunoscutele capete de acuzare
au stăruit de data asta valuri mai
agitate în opinia publică din întreaga
Țară, e un semn neîndoișor, că nu
mai este departe momentul, când
partidul național va trebui să-și
plătească în scurtă vreme tributul de
muit scadent pe care-l datorează
unor inevitabile legi ale firii. Va
trebui adică să se disolve, lăsând
ca elementele s'le constituive să-și
urmeze un curs firesc, alăturându-se
fiecărei grupări spre cari sunt
atrase în virtutea convingerilor lor
intime.

Da-ă am mai fi avut o umbră de
îndoială asupra a'estui adevăr, me-
moriul dlui Goldis vine să ne-o ri-
sipească definitiv. Pentru că memoriul
ne aduce și o mare surpriză. El ne
desvălește, anume, clandestinul can-
cer, care roade de multă vreme or-
ganizațiunea partidului național.
Acest cancer este confesionalismul.
Fără să intrăm în aprecierea vechi
maladii, specific ardelenescă, vom
reproduce aici edificatorul pasagiu
referitor din memoriu. Iată-l:

Toată lumea știe că președintele par-
tidului național este — unit; doi vicepre-
ședinți ai lui sunt — uniți, secretarul general
— unit, directorul ziarului ardelean — unit,
președintele fostului consiliu dirigent — unit,
președintele primului guvern al României
întregite condus de partidul național a fost
— unit, locțiitorul acestuia în timpul lipsei
sale din țară — unit, cei mai mulți profe-
sori la facultatea de drept din Cluj, numiți
de consiliul dirigent — uniți. Oamenii își
mai amintesc curiosul fapt, că de o lungă
vreme în fruntea partidului n'au putut să
ajungă decât numai uniți ca președinți ai
lui: Ioan Rațiu, George Pop de Băsești,
Teodor Mihalci. (ca președinte al clubului
deputaților), iar dela Alba-Iulia încoace, dl
Iuliu Maniu. Ar putea să creadă cineva, că
faptul acesta e numai o întâmplare?

Ori ar putea cineva să afirme, că orto-
doșii sunt inferiori uniților ca intelectualitate
ori ca valoare morală?

În fața acestor realități și a faptului, că
numărul ortodoxilor constituie imensa majori-
tate față de uniți, apare absolut justificată
bănăuială că partidul național este partidul
uniților, în care ortodocșii sunt numai um-
plutură și număr. La tot cazul faptul acesta
facilitează propaganda contrariilor noștri
politici în sânul ortodoxilor și mai vărtos
clerul ortodox, care a fost totdeauna cel
mai prețios element în luptele noastre cu
govianismul urgurec, simte firesc jenă față
de partidul astfel condus.

Ori și pe viitor partidul nostru are ne-
părată nevoie de sprijinul preoției orto-
doxe române din țara întreagă.

A fost o capitală eroare a conducerii
partidului, că — compusă această conducere
în mare parte din uniți — n'a știut să im-
pedească gestul fără scuză al episcopatului
unit de a nu intra în biserica ortodoxă la
întronizarea Majestăților Lor, fapt care a
stărnit — dăncă indignare la toți românii orto-
doxși din țară și care fapt acesta a avut
aparență că confirma afirmațiunea multora,
cari susțineau și susțin că uniții nu se simt
solidari cu restul națiunii, și că acest gest
al episcopatului unit a fost inspirat de con-
ducerea unită a partidului nostru, care ase-
menea n'a luat parte la întronizare.

Așa grăiesc, deci, „neuniții” din
partid. Cum răspund acum „uniții”,
în frunte cu d. Maniu. Avem acest
răspuns, prompt și limpede, în foaia
confesională blăjeană „Unirea” de
Sâmbătă. Iată și acest răspuns:

Privind situația reală, trebuie să constă-
tăm că de fapt, aproape toată preoția
și intelectualitatea unită se găsește în ta-
băra partidului național. Dar asta ne pare
firesc, căci în Ardeal covârșitoarea majori-
tate a populației, deci și o mare parte
a preoției ortodoxe, o covârșitoare parte
a intelectualității ortodoxe și aproape totali-
tatea țăranimei de arabele confesiuni sunt
aderenți partidului național.

Aceasta nu s'a negat nicicând. Dar cu
toate că în Ardeal majoritatea partizanilor
noștri sunt uniți, totuși: a) majoritatea
membrilor fostului Consiliu dirigent; b)
majoritatea secretarilor generali ai ace-
luia; c) majoritatea membrilor din guver-
nul Vaida; d) majoritatea candidaților de
deputați și senatori; e) majoritatea de-
putaților și senatorilor acești; f) majoritatea
membrilor din comitetul executiv și din
comitetul de 100, au fost, respective sunt,
de confesiune ortodoxă. — La ziarul „Pa-
tria” majoritatea redactorilor au fost orto-
doxși. Majoritatea foștilor prefecți au fost
ortodocși.

În ce privește pe foștii președinți ai par-
tidului (Ioan Rațiu și George Pop de Bă-
sești), de fapt ei au fost uniți, dar nici un
om cu minte trează nu va susține, că
anume au fost aleși, fiindcă au fost uniți.
Iar pe d. Maniu l-a propus la preziden-
ția Consiliului dirigent actualului mitropol-
itar-primat ortodox, și la președinția par-
tidului l-a candidat tocmai d. Octavian
Goga, iar atunci când d. Maniu demis-
ionase dela președinție în anul 1920, in-
suși d. Goldis îl rugase cu insistență să
rămână și pe mai departe președintele par-
tidului. Și același d. Goldis vine astăzi și
face cap de cauza din împrejurare, că d.
Maniu este unit și totuși este președintele
partidului!

Biserica unită, și în primul rând Bla-
jul, n'a obținut nici un favor dela Con-
siliul Dirigent și dela guvernul Vaida,
— nici măcar o decorație pentru un membru
al clerului. În schimb guvernul liberal a
acordat mitropoliei, seminarului teologic,
școlilor din Blaj, favoruri importante și a
conferit multe decorații. Toți membri gu-
vernului liberal au donat pentru „Institu-
tul Recunoștinței” sume frumoase, iar d.
gen. Moșoiu a acordat din bugetul sta-
tului un ajutor de 400.000 Lei pentru re-
facerea Blajului.

Judecând după favorurile materiale pri-
mite, uniții ar trebui mai curând să spi-
rănească partidul liberal, care a ajutat ne-
amănât mai mult Blajul și biserica unită,
de cum l-au ajutat guvernele partidului na-
țional, sau cel averescan.

Din contraversa interesantă ce s'a
încins, cititorii noștri nepreocupati,
vor putea să constate, că cea mai
specifică boală regionalistă a Ardea-
lului, confesionalismul, deși detestat
și stigmatizat mereu și de către toți
oamenii luminați, dela 1881 și până
la unirea neamului, a putut să-și gă-
sească din nou un pat cald într'un
organism politic de-un așa de pre-
grent regionalism cum este partidul
național. Ne întrebăm, în care ait
partid ar fi putut să se cuibărească
acest vechiu și uitat strigoi? Să ne
dăm seamă, că nici în sânul partidului

liberal, nici în cadrele partidului
poporului și nici în casa celorlalte
partide, el nu poate fi nici conceput
înăcr.

Ei, vedeți, „daia n'are ursu'
coadă!”

Când, după cum am spus, partidul
național și-ar plăti un tribut firesc
către trecut, dispărând și contopin-
du-se în partidele ce flutură în vir-
tutea unor necesități politice actuale,
cu-i și unde i-ar mai putea trece prin
mințe să încalce Ro-inanța unor ținte
utopice cum este de pildă faimosul
„front unic” al Ardealului.

Ca de atâtea-ori, de când e lumea,
adevărul ne sare în ochi și — noi
nu-l vedem.

Ion Montani.

NOTE

Un martir al cauzei noastre naționale: Nicolae Bălcescu

Arad, 21 Ian.

În curând vor fi transportate în România
— întregită, — cu hotarele pe care i le-a vădit
el, — osemintele lui Nicolae Bălcescu, stins în
exil, într'un hotel din Palermo, departe de țara
lui, pentru libertatea și progresul căreia și-a mă-
cinat zi cu zi viața.

Ostas al ideilor de progres și democrație,
suflet generos și patriot înălțat, Nicolae Băl-
cescu, după munca rodnică ce-o săvârșise, a fost
arestat într-o zi și dat în judecată de către obla-
darea „românească” dela București — pentru
înaltă trădare.

De ce anume se făcuse vinovat în ochii stă-
pânitorilor de atunci, acest apologist al vitejiei
românești?

Vina lui cea mare era că întreținea relații de
prietenie cu o samă de patrioți români cari
viseau pentru România o viață mai bună. Mai
știa stăpânirea că acest tânăr ofițer, în orele de
recreație aduna pe lângă dânsul sergenți și sol-
dați cărora le povestea despre vitejiile Românilor
în luptele cu Turcia, cu Tătarii, cu Ungurii
și cu Lehi, de pe vremurile lui Mircea, lui Mi-
hai și lui Ștefan: ba chiar îi învăța să scrie și
să citească.

Această muncă a fost socotită adevărată
crimă și răspătă cu temniță și-apoi cu sur-
ghinul din care N. Bălcescu, cu toată dorința
lui de-a muri pe pământul patriei sale scumpe,
— nu s'a mai întors.

După multe cercetări zadarnice, mormântul
lui Bălcescu a fost în sfârșit aflat. România, în
înfăptuirea căreia Bălcescu a crezut cu tot fana-
tismul, a hotărât să-l aducă osemintele în patrie,
pentru a se odihni pe veci în pământul româ-
nesc pe care l-a iubit mai mult decât orice
altul.

Turda ori Alba-Iulia ar fi, de bunăseamă, cele
mai potrivite locuri de odihnă pentru osemintele
acestui martir al Românișmului.

Turda unde a fost asasinat mișelește Miha
Viteazul ale cărui fapte vitezești Bălcescu le-a
prins pentru vecei vecilor; Alba-Iulia, pe unde
Bălcescu și-a purtat pașii spre culmile stăpânite
de oștile aspre ale lui Avram Iancu, în care a
văzut o clipă salvarea Românișmului.

Acolo oasele lui Bălcescu ar odihni împăcate
pentru totdeauna.

Bălcescu a crezut orbeste, ca puțin din neamul
nostru, în unirea tuturor Românilor. Iată cum
justifică el bunăsoară intrarea lui Mihail Vite-
azul în Ardeal:

„Ce? fiindcă ne tragem din acel popor,
stăpân al lumii, care întemeie cea mai mi-
nunață și mai cotoasă unitate cunoscută în
istoria omenirii? Ei-vom noi osândiți a trăi
alături frate cu frate, în veci strădăni unul
de altul? Suntem noi osândiți a ispăși mă-
rimea strămoșilor noștri și jugul sub care
ei plecară lumea trăind vecinic izolați unul
de altul, sub un deosebit jug barbar?
Dumnezeu nu ne-a dat și nouă oare ace-
lași drept ca celorlalte nații și aceiași da-
torie, o anume misie a împlini în omenire?
Dar întreprinderea e grea de a crea uni-
tatea națională; ea va afla mulți dușmani
asupra-ne și curând sau mai târziu va veni
o zi fatală, precum venise lui Mircea, lui
Ștefan-cel Mare și lui Petru Rareș. Ce!
pentru că o victorie, o datorie națională,
o datorie de viață și de moarte e anvo-

ioasă, suntem oare în drept a ne apăra de
dânsa? Se poate oare naște ceva în lume
fără jertfe și dureri? Eroul va cădea într'ade-
văr sub această grea sarcină? El va adăuga un
nume glorios mai mult în șirul martirilor
unității naționale; dar silințele lui, sân-
gele său vărsat, până și greșelile lui vor
lumina calea generațiilor viitoare și o zi
va veni cât de târziu, când urstitele glori-
oase ce el a visat pentru nație, până în
sfârșit se vor îndeplini.

Pe drumurile luminate de înalțai, între cari
numele lui Bălcescu va străluci în vece, neamul
românesc a ajuns să-l încoroneze în 1922 la
Alba-Iulia — simbol al unității noastre națio-
nale — pe primul său rege.

Pe drumurile luminate acești generosi înal-
tați, vom înainta spre destinele neamului
nostru.

Și dacă generațiile românești de astăzi și de
măine vor ști să-și iubească patria, cu pasiunea
cu care și-a iubit-o N. Bălcescu, neamul nostru
va cunoaște toate biruințele și înălțările pe cari
le-a putut vedea de-a vînt.

Părereri autorizate asupra problemei economice

Arad, 21 Ian.

Ne aflăm într-o epocă în care lumea în-
treagă s'a transformat într'un imens labo-
rator și câmp de experiențe sociale, econo-
mice financiare și politice. Nu există țară
care să-și fi menținut conducerea pe vechiul
fagas, deoarece împrejurările au creat pre-
tutindent situații și probleme noi,
cari cereau soluțiuni noi și în așa
de legile experiențelor de până acum
pe toate tărâmurile de activitate. Și iarăși
nu există țară în care să nu se fi încercat,
pentru îndreptarea acesleia stări de lu-
cruri mai multe soluțiuni, aplicate pe rând,
pentru ca să se revină uneori, la cele din-
tăi sau să se oprească, din nou, la cele din
urmă.

Chestiunea scumpirii traiului a avut, din
acest punct de vedere, toate onorurile. Pre-
țurile maxime au fost, de nenumărate
ori, aplicate, la noi ca și în Franța, apoi
suprimate și din nou aplicate, fără ca până
în prezent, să se constate efectul pozitiv
al unui asemenea sistem. Chestiunea ace-
sta a scumpirii vieții, adică a imposibilității
individului de a se întreține cu contra-
voința muncii sale, a luat azi o nouă for-
mă. Deslegarea ei trebuie căutată în în-
dreptarea situației financiare a fiecărui
stat sau, mai precis, în însăși starea mo-
nelor depreciate față de valoarea aur.

La noi se urmărește, de vre-o câțiva
timp, normalizarea prin asanarea finan-
ciară și mijloacele acestui asanări au ridicat
împotriva le șgomotoase critici și protestări
în ce privește stăvilirea inflațiunii mo-
netare.

Considerațiunile politice de partid, pa-
tima ce se pune în luptele de idei chiar,
pot fi oarecum piedici pentru o vedere
mai clară a lucrurilor, pentru formarea
unei judecări mai sigure asupra normelor
de guvernământ privitoare la problemele
actualității.

Un document, de cel mai mare interes
pentru judecarea lucrurilor, ne vine din
Franța. E vorba de un recent raport al
dlui Clementel, ministru de finanțe, asupra
inventarului financiar al Franței. În acest
raport barbatul politic francez, acuzând o
convingere clar formulată, constată că și în
Franța mai sunt încă oameni cari cred și
profesează această credință, că însăși cre-
șterea circulației biletelor de bancă consti-
tue o bogăție și că augmentarea salariilor
în dauna echilibrului bugetar asigură o
bună stare a celor cari beneficiază de ea.
El nu vâd, — continuă dl Clementel — că
această creștere și această augmentare de-
preciază valoarea monedii, deprecie ce se
provoacă printr-o nouă urcare a prețurilor.
Specialistul financiar francez are și o
comparație plastică. Puneți vin bun, — spune
el — pe fundul unui pahar, veți avea
imediat o băutură întăritoare, cu toate că e
puțin. Amestecați acest vin cu apă, veți a-
vea lichid mult, dar fără nici-o valoare
pentru calitatea sa. Vinul curat e acoperi-
rea metalică și portofoliul comercial al in-
stitutului de emisiune. Apa care se revărsă
peste margini este inflația biletelor nega-
rantate.

Un ministru de finanțe are dreptate să
apere circulația monetară de orice inundare
a hârtiei, care va pune capăt prosperității
naționale rutind pe particulari.

După părerea dlui Clementel, devalori-
zarea monedii printr-o măsură legislativă
brută o tot așa de periculoasă. Ea ar

Printul Carol în Italia.

Milano, 19. — Eri a boșit aci, venind
dela Roma A. S. R. Principele Carol, înso-
țit de colonelul Condiescu, lt-col. Teodorescu
și șeful statului major al aeronauticii. Seara
a luat parte la reprezentația „Boema” la
Scala. Azi au vizitat uzinele de aviație „Bro-
da” și „Capronii” și fabricile de automobile
„Isotta Frasellini”.

Scopul vizitei dlui Vintilă Bră- tianu la Londra.

„Financial News” afirmă că scopul vizitei
dlui Vintilă Brăta u la Londra nu este în-
cheierea unui împrumut ci de a face o ex-
r-unere dlui Churchill asupra situației creată
României prin tratate și de-a lănauri prob-
lema relativ la drepturile și obligatiile Ro-
mâniei privitoare la procentul dela Spaa.
(Rador).

Conflict între marile puteri și Turcia

Constantinopol 20. — Eri seară, Anglia,
Franța și Italia au remis o notă colectivă,
din cauza atitudinii reprezentantului turc
din comisia strămtorilor.

Ce-erile puterilor occidentale, inspirate
din partea engleză, privesc demilitarizarea
strămtorilor, conform tratatului din Lau-
sanne, și sunt inacceptabile pentru Turcia.

Acest conflict cu Turcia pare a fi în
strănsă legătură cu cea m-i nouă politică a
puterilor occidentale față de Rusia. Ședin-
țele comisiei strămtorilor au fost suspen-
date până la sosirea răspunsului turc.

Reducerea cheltuelilor publice în Franța.

Paris 20 (Rador). — Dnii H-ririot și Cle-
mentel au primit în cursul dimineții pe con-
trolorii cheltuielilor din versurile miniștre, care
au primit directivele generale necesare
unei cât mai mari reduceri posibile la toate
serviciile publice. S'a hotărât ca norma a-
probarea numai a cheltuelilor strict indis-
pensabile.

Viața la Moscova

Correspondentul ziarului „Reichspolitika”,
care s'a relators la Moscova după o absență
de un an, scrie următoarele: Orașul s'a
schimbat mult. Prăvăliile cari erau deschise
acum un an în urma noiei orientări econo-
mice, sunt închise. Străzile cari n'au fost re-
parate dela război sunt într-o stare așa de
rea încât circulația se menține cu multă greu-
tate. Din economie a fost redus iluminatul
orasului, numai în câteva străzi mai princi-
pale mai e lumină noaptea. Restul orașului
rămâne în întuneric, prada hotilor.

Ministru Danemarcei, care se întorcea
după miezul nopții acasă, a fost oprit de 4
bandiți cari l-au despoiat până la piele.

N'am văzut nicăieri și niciodată atâția cer-
cetori ca la Moscova. Ei sunt așa de imperi-
tinenți încât te opresc cu forța din drum;
50 la sută din acești nenorociți sunt copii
de ambele sexe, ai căror părinți au murit de
foame.

Foarte des se văd oameni tușmentați pe
străzi.

Jertfele și problema datoriilor interaliatate

Într-un articol de fond Morning Post se ocupă, în ultimul său număr de diferența fundamentală care există între punctul de vedere american și cel european în ce privește problema datoriilor interaliatate.

Marele ziar englez spune că americanii tratează datoriile interaliatate ca simple obligații comerciale, pe câtă vreme europenii nu pot să le separe de împrejurările tragice în care au fost contractate.

D. Keynes cită în Nation și Athenaeum că dacă Franța ar plăti datoriile Americii și Angliei, chiar cu d-banda cea mai mică posibilă, și suma anuală de plăți ar atinge 60 milioane lire sterline, ceea ce e egal cu întreaga parte care se cuvine Franței din reparațiile germane după planul Dawes.

Jertfele de sânge

„Americani, — crede marele ziar, — ar trebui să cugete serios la semnificația acestor cifre“.

Aceste cuvinte aspre din partea importanțului ziar englez nu vor putea fi apreciate la justa lor valoare decât dacă se compară sacrificiile făcute de fiecare țară aliată pentru cauza comună. Și în această privință, se cuvine să reamintim cifrele publicate de Liga Națiunilor într-o broșură asupra mobilizațiilor și morților războiului mondial.

Numărul mobilizațiilor se ridică la circa 70 milioane, din cari 15 milioane pentru Rusia 13 milioane, pentru Germania 9 milioane, pentru Austro Ungaria 8 milioane, pentru Franța, câte 5 milioane și jumătate pentru Anglia și Italia, 4 milioane pentru Statele Unite etc.

În raport cu populația masculină totală, Franța vine în primul rând cu 40.8 la sută, Germania 39.6 la sută, Austro Ungaria 34.6

la sută, Italia 31.5 la sută, Anglia 24.2 la sută, Statele Unite 8.4 la sută.

Un dureros record

În raport cu populația masculină activă, — adică populația masivă din care se excrează copii și bătrâni incapabili să poarte armele sau să lucreze util la economia țării, — Franța a mobilizat 59.4 la sută, Germania 64.4 la sută, Italia 46.3 la sută, Anglia 39.2 la sută, Statele Unite 13.2 la sută.

Morți și dispăruți

În ce privește totalul morților și dispăruților, situația e următoarea:

Anglia 2 milioane, Rusia 1.700.000, Austro Ungaria 1.540.000, Franța 1.460.000, Italia 750.000, Statele Unite 68.000 etc.

În raport cu populația masculină activă Franța vine în primul rând cu 10.5 la sută morți și dispăruți, Germania 9.8 la sută, Austro Ungaria 9.5 la sută, Italia 6.2 la sută, Anglia 5.1 la sută, Statele Unite 0.2 la sută, adică la 100 francezi pierși în război vin 2 americani.

Statistica mutilațiilor

Statistica mutilațiilor e tot atât de copleșitoare:

Germania 1.500.000, Franța 1.500.000, Anglia 900.000, Italia 800.000, Rusia 775.000, Statele Unite 157.000. În raport cu populația masculină, Franța are 11.2 la sută mutilații, Germania 7.5 la sută, Anglia 6.6 la sută, Statele Unite 0.5 la sută.

Românii nu figurează în extrasele statistice, reamintim însă că la o populație de 7 milioane a venit în față, au avut 800.000 morți, pierși dintr-o oricăre și din cauza de partea care revine României în sacrificiile făcute pentru victoria comună.

VIATA POLITICA

Un comunicat al disidenței țărăniște

Am publicat ieri o telegramă din București în care se înregistra disidența partidului țărănișt ca un fapt împlinit. Reproducem azi textul comunicatului prin care conducătorii disidenței își justifică în fața opiniei publice actunea lor.

Iată documentul:

„Întruși în comitet de inițiativă pentru examinarea și clarificarea situației interne intolerabile a partidului nostru, reprezentanții și membrii a 17 organizațiuni județene din vechiul regat, în sesiunea de la ianuarie 1925, în unanimitate, am constatat că:

1. Conducerea centrală a partidului țărănișt a abătut, în mod ostentativ, partidul de la calea impusă de programul și menirea sa;

2. A comis greșeli de tactică de așa natură încât a zdruncinat și încrederea maselor și și-a înstrăinat și concursul efectiv al elementelor celor mai devotate și utile;

3. A imprimat partidului o notă anti-națională și antidinastică, lăsând să se strecoare în partid elemente cari și prin interesele și prin originea lor justificau suspiciunea că partidul țărănișt nu este decât pretextul în numele căruia se oficializă o altă credință și se servesc alte interese decât cele curate țărăniști;

4. A făcut să apese asupra partidului învinuirea de venalitate și înstrăinare în fața dăruirii unei politici capitalisto-bancale“.

„În consecință, adunarea astfel constituită se desolidarizează de acele elemente din

conducerea partidului țărănișt care înțeleg să persiste în vinovăția lor actiune și se consideră virtualmente demise de la conducerea partidului, ca pe unele care nu mai au, nici prestigiu, nici autoritatea morală necesară.

Consideră că partidul țărănișt este și rămâne constituit numai din acele organizațiuni cari se desolidarizează de el mental și poartă răspunderea grelei situații în care se găsește partidul și cari implicit vor recunoaște partidului țărănișt caracterul său de partid național și monarhic.

În numele comitetului de inițiativă:

Delegația permanentă:

C. Spăneșteanu, deputat de Vlasca.

St. Mirănescu, deputat de Prahova.

C. Ionescu Olt, avocat.

N. Riosianu, deputat de Dolj“.

Demisiuni din organizația partidului național

Concomitent cu evenimentele din partidul țărănișt, în partidul național se produc deasemenea vii frământări iar punctul central al acestor mișcări este persoana dlui Vasile Goldis.

Pentru azi înregistrăm faptul pozitiv al demisiunii dlui Goldis din vicepreședinția partidului național și a dlui Sever Dan din secretariatul general al aceleiași organizațiuni centrale.

Examenenele învățătorilor

Revizorul școlar din Arad a primit următoarea înștiințare:

Ministrul Instrucțiunii Direcțiunea Generală a Învățământului Primar și Normal Primar No. 3196 — 1925.

Domnule Revizor!

Vi se face cunoscut că, examenul de definitivare al membrilor corpului didactic primar, cari implinesc la 1 Martie 1925 trei ani de funcționare de la numirea cu titlul provizoriu, conform art. 113 din legea învățământului primar, începe cu primele zile ale lunii Martie 1925. Sunteți invitați în școlile Inspectoratului regiunii respective până la 15 Februarie 1925, tabloul învățătorilor a învățătoarelor și conducătorilor cari cad sub prevederile articolului citat. Acest tablou va cuprinde și pe acei membri ai corpului didactic, cari s'au prezentat odată sau de două ori și nu au obținut media cerută de lege (700) sau acei cari nu s'au prezentat de două ori nemotivat la examen. În dreptul fiecărui nume veți arăta: Numărul statului personal, școala unde este titular (comuna, cătunul) data și locul nasterii, starea civilă, anul când a obținut diploma de capacitate și școala de la care emană.

numărul și data de numire cu titlul provizoriu, pedepsele suferite, aprecieri la inspecțiune, a căteia oară e chemat la examenul de definitivare. Comunicați din timp celor în drept, data începerii examenului de definitivare, punându-le în vedere că sunt obligați să prezinte comisiunii examinatoare, în ziua depunerii examenului textele de pregătire a lecțiilor, vizate de D. Voastră și copii pe hârtie simplă vizate de dirigintele școlii de pe toate procesele-verbale de inspecțiuni de la școlile unde a funcționat însoțite de declarațiuni că au mai avut și alte inspecții afară de acelea cari depun copii. Fiecare candidat este dator să se prezinte la comisiunea, la care e repartizat județul său. Treccarea la altă Comisiune nu se admite. Nimeni nu se poate prezenta mai mult de trei ori la examenul pentru numirea cu titlul definitiv. Arei cari nici la al treilea examen nu obțin media (700) sau absentează de trei ori nemotivat, încetează cu mod obligator de a mai face parte din corpul didactic.

General:

Subdirector:

Petru Ghițescu, m. p.

Stretilescu, m. p.

Glasuri dela sate

Răspuns la articolul: „Muncind, vei ieși învingător“

Duminea 18 Ianuarie privind pe filele ziarului cu dorința de a vedea ce noutăți noi mai apar din județ, eventual din țară, am văzut sub un articol al cărui titlu l-am redat mai sus, semnătura unui învățător cunoscut.

Dorul de a vedea ce publică cunoscutul meu în articolul despre care este vorba, m'a determinat ca să-l citesc cu atenție, desigur cămăre sfârșit mi venise să arunc ziarul din mână, văzându-mă față în față cu neadevărul, fapt care nu lăsa nicio dată pe un om conștient să facă un pas mai departe în haosul de păreri greșite.

Cunoscutul meu adu e în articolul său vorba despre felul: cum și cât se munceste la oraș și cum și cât se munceste la sate, afundând pe cei din urmă și așezând pe cei mai înalți mal al gârlei pe ceilalți, lucru care mi se pare adănc greșit.

Și nu este adevărat, fiindcă unii prin alții trăiesc și numai atunci când mulțimea se scoatește întruna, numai atunci așteptăm consolidarea și întărirea acestui neam.

Zice autorul articolului, că la oraș, se benchetuește mai mult, se cântă, se joacă, iar la sate se munceste din zi până în noapte, ba în cazuri excepționale și noaptea, ca să aibă cu ce trăi acei, care pururea petrec. Eu însă permit să iau un exemplu cu o poveste asemănătoare cu cele redate mai sus. „A fost cândva, când membrele s'au certat cu stomacul, zicând că ele fac tot lucrul și dau totul de-a gata stomacului, care veșnic șade și petrece. Pentru aceasta s'au hotărât: picioarele să nu și mai îndeplinească funcția, care este menită lor și mâinile la fel și în cazul acesta să lase stomacul să piară ne băgând în seamă. Hotărât și făcut. După câteva timp de procedeu al membrilor, rezultatul ieșe cu totul altfel de cum ele gândeau că are să iasă.

Zic de rău, după câtva timp mâinile au probat să se miste și au văzut că sunt cât se poate de slăbite, deși poate acum ar fi voit să se miste cu ușurință de altădată. La fel s'a întâmplat cu picioarele. Refuză du-se mâncare stomacului el n'a mai putut da putere membrilor.

Care este cauza acestui rezultat?

Este că pe stomac (orășeni) nu l-au mai

întreținut cu rezultatul muncii lor membrele (sătenii). Acum și membrele ar fi voit să joace, dar se suăraseră stomacul și cum membrele fără stomac nu pot să joace, tot asemenea sătenii fără orășeni nu pot să trăiască.

Că munca unora nu se aseamănă cu a celorlalți, asta este adevărat.

Dar că unii muncesc și alții numai chefuiesc, asta n'o putem accepta niciodată.

I. Firănescu, inv.

Luguzău.

N. R. Răspunsul colaboratorului nostru și pilda ce o dă este perfect de potrivită situației, dar el comportă mai multă dezvoltare ca atât mai mult cu cât restabilirea adevărului vine și din partea unuia care trăiește în mijlocul populației rurale. Prin înseși îndelungurile sale, colaboratorul nostru era dator să dea, pentru sătenii, adevărata interpretare unui articol care, suntem conștienți, a fost rău înțeles numai din cauza formei, iar nu a convingerilor autorului.

Târgul cărții

În prima jumătate a lunii Aprilie a. c. va avea loc la Florența al II-lea târg internațional al cărții.

La acest târg vor participa și casele de editură dela noi din țară.

În vederea acestui târg s'a constituit la București un comitet sub președinția de onoare a principelui Carol, care este însărcinat cu colectarea cărților editate la noi.

Comitetul va face o expoziție preliminară a cărților românești la București în cursul lunii Martie, a. c. după care se va face o serioasă triere a celor mai reușite cărți editate și cari vor fi trimise la târgul din Florența.

Două conferințe interesante

Dr. inginer Petrescu subdirector al uzinelor „Astra“ va ține în cadrul despărțământului Arad al „Astre“ două conferințe interesante.

Ambele conferințe vor avea loc în Palatul Cultural și anume prima va fi în vineri de Dumineca în 25 Ianuarie ora 5 p.m. și a doua în ziua de Duminecă 8 Februarie la aceeași oră.

Dr. inginer Petrescu va vorbi despre: „Soros Cele mai mari construcțiuni executate de mână omenească în decursul veacurilor“ și se va ocupa în special de Piramida din Cheops și de zidul cel mare al Chinei. După prima conferință, iar în cea de-a doua, la Canalul de Panama.

Asupra acestor trei construcțiuni enorme de D. sa va face considerațiuni de ordin istoric, social, tehnic precum și descrieri amănunțite însoțindu-se expunerea cu numeroase proiectiuni luminoase care o vor face și interesantă.

Subiectul în sine prezintă un interes deosebit pentru oricine astfel încât cele două conferințe vor fi adevărate călătorii în continent, călătorii în care conferința va conduce auditoriul său.

Biletele se pot cumpăra la Librăria Dăscălească și la casa Palatului Cultural. Prețul locurilor: 25, 16 și 5 lei. Menționăm că în timpul net al acestor două conferințe se continuă la fondul pentru cumpărarea de tablouri ale pictorilor români pentru galeria de tablouri a Palatului Cultural.

Drepturile României la un procent mai mare din cifra de păgubirilor

Marele cotidian englez „Times“ din Londra, cu data de 12 Ian., scrie:

În conferința financiară interaliată de la Paris, s'a hotărât, între altele, ca fiecare Stat să contribuie din procentul lui la salubritatea facerii revendicărilor Statelor Unite.

În genere însă, procentul fixat la Spa și în va fi respectat.

Singurul punct serios ce mai rămâne de rezolvat este cererea înaintată de statul Micii Inteligenței pentru a li se acorda un dividend, mai mare, din anuitățile Dava decât le fusese alocat prin tabloul de procente fixat la Spa.

Acele State, care au moștenit bunurile Statului aparținând odinioară Austriei și Ungariei au moștenit și datoriile acestor țări și, după cum s'a dovedit până acum, puțin diferent activul, mai cu seamă dacă ținem seama că prin programul de despăgubiri aplicat Austriei și Ungariei, plățile de despăgubiri ale acestora au fost amânate peste 20 ani.

Deaceia, o țară ca România de exemplu se găsește într-o situație nu tocmai învidiată. Ungaria îi datorează bani pe care nu-i plătește. Cu toate acestea România urmează să plătească 80 milioane lire sterline către aliați, iar din plățile germane de despăgubiri nu i s'a alocat decât 1 la sută procente, pe care ea până acum le-a refuzat. Ea privește acest procent ca fiind cu totul nepotrivit. Dacă considerăm, că teritoriul României a fost ocupat și intenționat de vast de inamic, că puțurile ei de păcură — una din cele două izvoare principale de bogăție ale acestei țări — au fost distruse și că rezerva ei de aur, pe care a trimis-o pentru a fi păstrată în Rusia, a fost reținută de bolșevici, trebuie să simțăm o vină atitudinea ei.

Într'adevăr, din ce în ce apare tot mai mult vădit, că datoriile interaliatate de război nu pot fi privite ca pure transacții comerciale obicnuite; trebuie luate în considerație și valoarea morală.

FOILETON

ȚARA ARDEALULUI

De N. Bălcescu.

Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde o țară mândră și binecuvântată între toate țările semănate de Domnul pe pământ. Ea seamănă a fi un mărț și lăptos palat, capodoperă de arhitectură, unde sunt adunate și așezate cu mândrie toate fumașurile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care ea ni le aduce aminte. Un brâu de munți ocolește, precum zidul o cetate, toată această țară și dintr'insul, ici coles, se desfac, întinzându-se până în centrul ei ca niște valuri propășitoare, mai multe și suri de dealuri înalte și frumoase, mărițe picdestaluri înverzite care varsă urmele lor de zăpadă peste văi și peste lunci. Mai presus de acel brâu muntos se înalță două piramide mari de munți, cu creștetele încununat de o vechină diademă de minoare, care ca doi uriași stau la ambele capete ale țării, căutând unul în fața altuia. Pădurii stufoase, umbresc culmea a celor munți. Și nu departe de aceste locuri, cari îți aduc aminte natura țării de miază-noapte, dai, ca la porțile Romei, peste câmpii arse și văruite, unde bivoliul dormitează a lene.

Vezi: Nota: Un martir al cauzei noastre scrie din acest număr.

Astfel miază-noapte și miază-zi treacă într-acest ținut alături una de alta și armonizând împreună. Aci stejarii, brazil și fagi trufăși înalță capul lor spre cer, alături te afunzi într-o mare de grâu și porumb, din care nu se mai vede calul și călărețul. Ori încotro te-ți uita, vezi colorii feurite ca un întins curcubeu și tabloul cel mai încântător farmecă vederea: stânci prăpăstioase, munți uriași ale căror vârfuluri mângâie nouri, păduri întinse, livezi mirositoare, văi răcoroase, gârle a căror limpede apă curge printre câmpiile înflorite, pârâie repezi, care mugind groznic se prăvălesc în cataracte printre acele amenințătoare stânci de piatră ce plac vederii și o spăimântă tot de odată. Apoi în tot locul dai de râuri mari cu nume armonioase, ale căror unde port aurul. În pânțele acestor râuri zăc comorile minerale cele mai bogate și mai fărâșite din Europa: sare, ferul, argintul, arama, plumbul, mercurul, zincul, antimoniul, arsenicul, cobaltul, tuteaoa, telurul și în sfârșit metalul cel mai imbecugat decât toate, aurul pe care îl vezi strălucind până și în noroiul drumurilor.

Astfel este țara Ardealului.

Dar nu numai artizatul și naturalistul, ci

încă strategicul, politicul și archeologul au de multe a se mira într-acest împodobit ținut. Cel dintâi va privi și va cere: etă cu mirare această puternică și întinsă cetate naturală, scăparea neamurilor în epocele grele ale istoriei lumii. De ori unde vei veni, și să urci mult spre a ajunge la dânsa și nu poți pătrunde în ea fără a fi străbătut cel puțin una din acele șapte porți întărite de natură, lesne de apărat, foarte anevoie de cuprins. Politicul va admira felurimea națiilor și a religiilor adunate din toate colțurile lumii pe acest pământ, unde Dumnezeu însuși pare a le fi chemat, întinzând înaintea lor o masă așa de imbelșugată, cum și munșetele instituții democratice ce au orotit acești munți pe când despotismul le mătura din toată Europa. În sfârșit istoricul-archeolog va cere cu interes suvenirile și rămășițele Dacilor, ale aceluia viteaz și neorocit popor, care did urmă odrăslă din acel neam minunat al Pelasgilor, care se arată la legăanul civilizației tuturor popoarelor și forma vârsta eroică a omenirii. Ei va întâlni încă la tot pasul urmele de uriași ale poporului roman, domniul lumii, căci Ardealul e cea mai frumoasă parte a Daciei fericite (Dacia felix), draga țară a Cesarilor.

Aci erau Apulum, Salinae, Napoca, Patavium, Praetoria Augusta, Aquae, Auararia, frumoase și însemnate colonii romane, din care patru cu drept italic, și cea mai vestită de căt toate, Sarmisgethiza Regia, capitala lui Decebal, numită apoi Ulpia

Traiana, de ale cărei ruine plină e și astăzi valea Hațegului.

Rămășițele templelor, basilicelor apaductelor, băilor dau și astăzi puternică dovadă de cură cea mare în care ajunsesse Dacia sub Romani.

Balada morii părăsite

S'aude glasul apei obosite

Vind prelung în urlet de furtună:

O cucuvea alunecă sub lună

Pe-acoperișul morii ruginite...

Prin ușile în fândari tipă vântul

Se scutură în vult pe apă:

În noaptea s'în tăcere ca într-o groapă

Se clatină bătrâna moară, —

Ca un schelet ce s'a vârlit mormântul...

Dorm pietrele svărlite

Dorm pietrele uitate:

De vreme măcinată,

Dorm pietrele svărlite...

Pe unde-odinioară

Creșteau cântări în moară

De înflorcan pământul

Demonic geme vântul...

Ce suflet, ce poveste

În apă se frământă?

Și apa geme, cântă,

Morarul unde este?

Morarul unde este?

În moara clătinată,

În moara măcinată —

Morarul unde este?

II

Și-asa cum gemetele în noaptea cresc

Și orice năzuință mi pare vană —

Când fiecare stea, pe cer, i-o rană

Și simți că gemetele în mine cresc;

Cu mâinile pe aripi clătinat

M'adoarme vraja care-o deslusec:

Eu sunt morarul vremii îngropate

Mă caut și nu mai mă întâlnesc!

Const. Goren

Campania construcțiilor școlare

Inspectia d-lui dr. Lazar Augustin subprefectul județului

Arad, 21 Ian.

In ziua de 20 Ianuarie dl. dr. Augustin Lazar — subprefectul județului — însoțit de către domnii Petrușiu Aron prim-polar și inginer Ilana a fost în cuprinsul județului pentru a inspecta mersul nouilor construcțiuni școlare, precum și a lua dispozițiuni pentru începerea altor localuri de școală. Dsa a vizitat comunei: Vărădia, Sorosag, Govașdia, Dumbrăvița și Giulița; de unde a luat contact cu comitetele școlare respective pentru alegerea locurilor destinate vitoarelor locale de cultură.

Locuitorii nu sunt angajați cu munca cam-pului. Deasemenea dsa a luat contact cu Ocolurile zilnice respective, înducând comitetelor școlare locurile de unde se pot aproviziona cu materialul lemnos necesar construcției. Peste tot locul oaspeții au fost întâmpinați atât de autoritățile respective, cât și de către locuitorii comunelor vizitate cu cea mai mare bunăvoință, mulțumindu-le pentru munca ce o depun pentru luminarea sa-telor. Pentru inspectarea altor comune dl. sub-prefect va pleca în județ la începutul săp-tămăiei viitoare

Rep.

INFORMAȚIUNI

Serbarea Unirii

Ziua de 24 Ianuarie, Ziua Unirii se va serba și în anul acesta cu fastul cunoscut în Președea mare a Palatului Cultural la orele 5 d. c. m. I. semnată de zile va fi rămasă prin conferența dlui profesor Ștefan Manciuș, iar punctele corale vor fi executate de co-șul mixt al liceului „Moise Nicoară” și „Ghibu Birta”, declamații și tablou vivan după poezia lui Gogo „La noi” aranjat de dsoara prof. Hort. Bogdan.

Rezultatul anchetei cioc-nirei din stația Păncota

In urma ciocnirii de trenuri în stația Păncota, sosind la fața locului — pentru anchetarea cazului — dl. Bogdan inspector C. F. R. și dl. căpitan Anghelescu Ghorghe comandantul companiei de jandarmi, ancheta a stabilit următoarele: Vinovat de ciocnirea trenului de marfă Nr. 3577 cu locomotiva Nr. 3578, care manevra în stația Păncota, este Bogoi Gh. orghe, impiegtat de mișcare în numita stație. După dresarea actelor — fiind vorba și de un omor — acela al se-fului de tren Nistor Ioan, comisiunea de lăte anchetă a dispus arestarea vinovatului.

Minorii cu apartinență străină vor fi repa-triați

In conformitate cu un ordin al Ministe-rului de Interne, toți minorii aflați pe la diferite familii cărora li-se va stabili apar-tinența altui stat, vor fi trecuți într-un tablou, care se va înainta susnumitului mi-nister pentru a li-se face actele de repatri-ze care în țările cu apartinență.

In chestiunea brevetelor de băuturi

Ministerul de finanțe a trimis admini-strărilor financiare din Ardeal, un ordin prin care comercianții cari, în virtutea unor paragrafe din legislația maghiară, puteau vinde, fără brevet în regulă, băuturi, sunt invitați să înceteze imediat comerțul cu băuturi.

Balul „Reuniunii Femeilor Române” din Arad

„Reuniunea Femeilor Române” din Arad va aranja în ziua de 29 Ianuarie un strălu-cit bal în sala mare dela „Crucea Albă”.

Acțiunea legitimistilor austro-maghiari pen-tru reîntronarea hab-sburgilor

Viena, 19. — Iutrega opinie publică și cercurile politice vieneze sunt actualmen-te reocupate de destăinuirile ziarului „Ar-beiter Zeitung”, asupra legăturilor ce ar exista între legitimistii unguri și austriaci. Căpitanul Wolf, șeful radicalilor mo-narhiști din Austria, a publicat o de-clarație, prin care desminte afirmațiile lui „Ar-beiter Zeitung”, spunând că între legiti-mistii austriaci și unguri s’ar putea încheia legătură concretă, numai când ungurii ar primi următoarele două condiții esențiale: 1. Ungaria — în cazul restaurării hab-sburgilor — trebuie să renunțe la orice ve-leități de înțietate față de Austria, Croa-ția și Cehoslova-lia; 2. Domoniațuna aristocrației maghiare trebuie înlăturată în i-tregime, după exem-plul Austriei, deoarece — spune căpitanul Wolf — în caz de restaurare numai de monarhie democratică nu poate fi vorba.

Jugoslavia deapre căsăto-ria fostei împărătese Zita

Belgrad 19. — Presa din Belgrad a a-larmata de știri privitoare la pregătirile legitimistilor unguri de-a readuce în Ungu-ria pe fosta împărătesă Zita. Intenția ei de a se mărita este considerată ca un simpu pretext de a se putea întoarce la Bud-ape-sta și de-a pregăti ridicarea la tron a fiului ei. Această întreprindere pare să fie finanțată de către magnai și înaltul cler ungur pre-cum și de persoanele care au participat la ultima înver are a lui Carol de a reveni în Ungaria. Ziarele jugoslave scot în evidență că reîntronarea împărătesei Zita va provoca complicații internaționale și atrag atenția că între Italia și Jugoslavia există o convenție specială care se opune reîntronării dinastiei Habsburg.

Trotzki demisionat dela prezenția consiliului de război

LAFAYETTE, 20. — Comitetul central al partidului comunist a acceptat demisia lui Trotzki dela prezenția Consiliului de răz-boi și va propune viitorului congres cola-borarea ulterioară a lui Trotzki la Comite-tul Central.

D. H. rbette a început tratativele cu So-vietele în vederea recunoașterii datorilor.

Concertul Filarmonic

Joi la 22 seara 9 în Palatul Cultural. Di-ri-ginte prof. Muttermuller, solist Francis Aranyi virtuos în vioară. Bilete la firma Scherhag (Palatul Foldes).

Anglia își întărește flota în Orient

Lafayette, 20. — După „Evening Stan-dard” consiliul amiralității a aprobat planul prin care se constituie forța navală britanică mai puternică în Extremul Orient.

x In marea flăcărilor, dramă în 5 acte. Guvernul interzice exploatarea unei păduri. Din aceasta provine un conflict între guvern și exploatarea pădurii. Un ex-ploatare plătește pe un om să ucidă pe se-ful pădurii pădurii. Insa șeful mase sperie și sprijinit de fata unui exploatare învinge pe atentator și-l predă justiției. Va rula Joi, Vineri, Sâmbătă (22, 23 și 24 Decembrie) la „Apollo”.

x Priveghetoarea din Brod-way

x Priveghetoarea din Brod-way. In pie-a aceasta ni-se prezintă tra-gicul provenit din contrastul între iubirea soțului viitor și între iubirea de artă. Tineră fată renunță la logodnicul ei pentru a de-veni artistă. Seceară lauri și ei câștigă vrăj-mași. In apogeuul succeselor logodnicul și im-presariu stau în față și din gresală logodni-cul devine osândit la moarte, de care li s’aoă logodnica deseluzionată de viața arti-știlor. După aceste trăiește fericită cu soțul ei parșit din vanitate artistică.

Societatea de patro-naj din Oradea-Mare

Am rămas surorins când am cetit statu-tele acestei societăți. Astăzi când toată lu-mea nu se gândește decât la înăvui-re pe și fără scrupule, aarifi-a ac-stei per-soane juridice, pare o blagoslovire venită de departe, din timurile bune și liniștite, când omul avea crezuri, idealuri, și dragoste sin-ceră față de de aproapele său. Scopul acestei societăți, fixat în statute este moralizarea de-finitivă în timpul când sunt în-șiși precum și procurarea mijloace-lor potrivite pentru a le ușura întoarcerea în viața cins ită și călăuzirea lor în spre bine. Iar pentru atingerea acestui scop so-cietatea își propune să facă educația reli-gioasă, morală și economică a de-finitivilor și eliberaților, cunoscând situația lor socială și materială.

Protecțiunea acestei societăți merge până la străduința pentru restabilirea legăturilor de familie și încadrarea condamnaților ex-piați în șirul oamenilor folositori societății prin providerea lor cu materialele și instru-mentele cumpărate pe cont propriu, ori prin acordare de împrumuturi fără dobânzi. Până când eliberații vor căpați de lucru, pe care aceasta societate li va obține pe seama lor, le va procura îmbrăcăminte și hrană, pu-nându-le la dispoziție chiar bilet de trans-port pe cale ferată și un mic fond de che-luelt până la destinație.

Din aceasta succintă înșirare a mijloacelor pentru ajungerea scopului acestei societăți, putem constata că ne aflăm în fața unui program social, cu o muncă umanitară, demnă de toată admirația și recunoștința întregii societăți. Fondatorii acestei socie-tăți sunt în curent nu numai cu cele mai moderne teorii ale regimului penitenciar ci par a exag-ra misiunea socială prin jertfele pe care le aduc, sub imboldul unor eterne concepții de iubire a semenului, de căzut poate mai puțin din vina sa și mai mult din criminala îmbrăncire spre peire a mediului ambiant.

Este foarte semnificativă înșirarea între-membrii comitetului de patronaj, și în ta-bloul membrilor fondatori, a propopilor tuturor confesiunilor, fapt care ne îndreptă-tește să credem în reîntronarea timpurilor tr-cute și în asanarea moravurilor prin in-termediul Bisericii active.

Credem că aceasta scurtă relație va servi multor sceptici și pesimiști de mângăere în soeranța vrem lor ce vor să vină. Procu-ro-rului general, Emil Fildan, președintele co-mitetului de direcțiune, societatea românească li urează succes și li aduce omagii sale.

Dr. I. B.

O chestiune profesională

DI AL. RİOȘEANU-DOJ, un vechiu ziarist și membru în Comitetul Central a două Asociații de Presa, ne trimite spre publicare următoarea scrisoare:

Mult Stimat Dle Montani!

In calitate de director al cotidianului „Tribuna Nouă”, fac apel la prietenia cu care mai onorat în totdeauna, ca alături cu alți colegi d-prinși a cultiva spiritul probității profesionale, să dui ospitalitatea cuvenită rândurilor de mai jos:

„Na’m citit, dar d-n spuselor altora afl-u că unele ziare din București au publicat un fel de comunicat ein partea Siadi-ului Ziariștilor din Oltenia prin care se con-tes-tă dreptul subsmnatului de a organiza în Banat serbări în numele acestei Aso-ciațiuni.

Ceva mai mult: se cere intervenția auto-rităților în această afacere și se afirmă că subsmnatul nu posedă din partea Sinda-catului Oltenesc nici un fel de auto izație, pentru organizarea diferitelor serbări ce am întreprins în folosul confrăților aflați în stare de șomaj.

Făcând proba contrarie și palpabilă asupra injustelor învinuirii ce mi s’au adus, nu mă pot reține de a înfiera purtarea ace-lora cari caută să mă compromită, arun-cându-le în fața cel puțin epitetul de in-conștienți și delatori.

Aș avea încă multe de spus pe seama Sindicatului nostru din Oltenia-Banat, dar

până a lua un contract explicativ cu colegii mei d’acolo și a cere justiției sancțiuni în potrirea delatorilor, pun sub ochii opiniei publice acest act edificator:

Delegațiune

„In conformitate cu hotărîrea Comitetu-lui Sindicatului Presei din Oltenia și Banat luată în sedința din 10 Febr. 1924 din Craiova, delegăm pe d. Al. RİOȘEANU-DOJ, membru în Comitetul Central al acestui Sindicat să organizeze și să reprezinte interesele Sindicatului nostru în Banat, în sen-sul vederilor și prevederilor statutare ale acestui Sindicat precum și să refacă con-tri-lul din Craiova rezultatul activității dsale.

ss. Președinte:

G. Bofoiu,

Secretar,

A. M. Panijel.

Oricari sunt vederile și prevederile orga-nizațiunei noastre statutare din Oltenia (?) decât să luptăm pe toate căile morale și in-telektuale, pentru a asigura membrilor sin-dicatului o soartă mai bună; iar asociați-unei în g-neral un prestigiu, pe care după-cum vo u face dovada — l’am pierdut de mult, grație fostului secretar al sindicatului, un anume Horia Tăriceanu, prin o ne-fășiță serie de abuzuri comise de aceasta în nu-mele sindicatului.”

Al. RİOȘEANU-DOJ, ziarist — Timișoara.

Ultima oră

Evenimentele din Jugoslavia.

Belgrad, (Rador). „Pravda”, organul par-tidului democrat comunică, că în cazul când tribunaalul din Zagreb va pune în libertate pe conducătorii partidului republican, gu-vernul Paski va demisiona. In cursul alege-rilor s’au produs mai multe ciocniri între partizanii țărăniști și oamenii guvernului. Și din Macedonia și Bosnia sosesc știri ase-mănătoare.

Intre Franța și Rusia.

Paris (Rador). Agenția Havaș comunică că președintele consiliului, Herriot a făcut cunoscut ambasadorului rus Krassin, că de-clarațiunile lui Ricoff în chestiunea datorilor Rusiei către francezi sunt foarte regretabile, iar dacă Sovietele vor urma același politică în chestiunea datorilor franceze, nu sunt speranțe ca să se reia tratativele. Herriot la lăvitat pe Krassin, ca să facă în cel mai scurt timp declarațiuni oficiale în numele Rusiei în ce privește datorile Rusiei. Mai târziu Krassin a fost primit de președintele Doumergue.

Manifestări împotriva comu-nismului.

PARIS. (Rador). In ședința de astăzi a Camerei, deputatul din partidul ra-dical Henry Simon raportorul bugetu-lui arată nesiguranța stărilor din Ru-sia, cari de către o parte a comisiilor sunt considerate de „rai” iar de anti-comuniști de „iad”. Este foarte neli-niștitor, că Sovietele au cheltuit până acum circa 200 milioane marci aur pentru propaganda sovietică. Până au-cum Germania, Elveția, Svedia și An-glia au protestat în contra acestei propa-gande.

Expulzarea patriarhului orto-dox din Constantinopol.

CONSTANTINOPOL. (Rador). Con-siliul de miniștri de eri a hotărît, să mențină deciziunea de expulzare a pa-triarhului ortodox pe baza deciziunei Ligei Națiunilor referitoare la schimbul populației. Despre această hotărîre au fost aviz-ți membrii greci din comisiu-nei de schimb. Patriarbul va apela la ajutorul autorităților bisericesti din România și Polonia.

Un memoriu al dlui profesor Cuza

BUCUREȘTI. Comisiunea de dis-ciplină și-a terminat lucrările referi-toare la atitudinea profesorului uni-versitar Cuza și a plecat din Iași. Cuza a prezentat comisiunei un memoriu, în care declară că hotărîrea senatului universitar, prin care se propune înlăturarea lui dela ca-tedra, este opera adversarilor lui politici, mai cu seama a acelora țărăniști. Cuza accentuează, că forma-rea Ligei Creștine este legală și principiile ei sunt în armonie cu acele ale guvernului și ale mini-strului președiate Brătianu, fiindcă și di Brătianu a refuzat să îscă-lească acordul referitor la mino-rități.

Din Camera franceză

PARIS. (Rador). In Cameră deputa-tul Bonnet pretinde că comisiunea de supraveghere să înainteze raportul său despre desamarea Germaniei Parla-mentului. Mai declară, că partidul na-tional german reprezintă un mare pericol pentru Franța.

Partidele germane față de guvern

BERLIN. (Rador). Adunarea Reich-ului a început azi discuția la adresa guvernului. Socialistul Breitscheid de-clară, că partidul său nu are încredere în guvernul Luther, și nu crede că acesta se va ține de promisiunile fă-cute eri.

Partidul socialist este cel mai in-vernșat adversar al guvernului de dreapta a lui Luther, care și în afară de parlament va face tot posibilul, ca să provoace o schimbare de regim, dorind venirea la putere a republi-canilor.

Următorul vorbitor este contele Vestaro din partidul național, care declară că este gata a primi progra-mul guvernului. Formula de primire a programului nu înseamnă primirea fără condițiuni a programului guver-nului. Așteaptă, ca și celelalte partide să accepte programul, în caz contrar nici partidul național nu se consideră ca angajat față de guvern.

Până când conducerea afacerilor este influințată de socialdemocrație, spune contele, guvernarea este în pericol. Puritatea vieții publice trebuie restabi-lită cu toate mijloacele. Cere intensi-ficarea mișcării naționaliste. Actualul guvern trebuie considerat ca primul pas către monarhie.

Exclamațiuni din dreapta: Mulțumită lui Dumnezeu. Din stânga: Acuma v’ați trădat!

Contele Vastarp ține de insuporta-bile sarcinile ce decurg din tratatul dela Londra și accentuează, că prin ocuparea zonei dela Colonia dreptu-rile germane au fost vătămăte. Parti-dul său va lupta, ca stabilirea respon-sabilităților pentru război să fie ștearsă din programul statelor. Nu voește schimbarea prin forță a Constituției. Cere creșterea tineretului în spirit creștin, fiindcă baza statului numai cultura creștină poate fi.

Fehrenbach din partidul central așteaptă dela guvern, ca să urmeze politica externă a guvernului de mai nainte. Scholtz din partidul poporului deasemenea cere continuarea politicii externe ale Stresemann care a fost plină de roade. Protestează în contra ținerii sub ocupație și pe mai departe a zonei dela Colonia. Propune revi-zuirea Constituției dela Welmar. De-clară că partidul poporului va susține politica guvernului.

Doamna Gehike, comunistă, spune că mesajul guvernului „Westarp” este o clară confesiune pentru monarhie. Atacă pacifismul și Liga Națiunilor.

La sfârșitul ședinței partidele din dreapta cer vot de încredere, iar so-cialdemocrații nelăcredere. Asupra ac-celor propuneri va decide ședința de noapte.

—00—

Economice.

Reduceri de taxe de export pentru mai multe articole.

Comisiunea superioară vamală s'a întrunit lucrând la revizuirea actualilor taxe vamale de export provăzute pentru unele articole, cum și la fixarea de taxe pentru noi articole admise la export.

În primul rând comisia a căutat să puie în concordanță taxele pe fabricatele și semi-fabricatele din cărnuri cu taxele prevăzute pentru vite vii.

Pentru carnea proaspătă, conservată sau preparată — de vacă — s'a redus taxa de export la 10 lei de kgr. dela 25, fixându-se proporția după taxa de 8000 lei prevăzută pe cap de vită mare la export.

2. La cărnurile proaspete de porc — fie chiar preparate sau conservate — s'a redus taxa de export la 10 lei kgr. dela 35.

3. La salamuri, șuncă, ghiudem — tot 10 lei de kgr.

4. La aceleași preparati exportate în cutii comisiunea a avizat o reducere între 5—8 lei de kgr.

5. La carnea de pasări tăiate, proaspete preparate sau conservate taxa de export s'a redus la 15 de kgr.

6. Pentru praful de rocă denumit „tras“ (ciment natural) s'a fixat de export 100 lei de vagon.

7. Pentru vatelină (vată pentru confecții) 1000 lei de vagon.

8. Pentru exploziv comisiunea a avizat să se fixeze o taxă de export între 500—1000 lei de vagon.

Cum se face rechiziția grăului

Ministerul de interne a cerut prefecturilor să întocmească de urgență o statistică de cantitățile de grâu ce se găsesc în cuprinsul județului, la mori și particulari.

Dacă județul simte nevoia să asigure pâinea populației se va adresa morarilor sau particularilor, oferind 90.000 lei, prețului maximal stabilit de consiliul de miniștri, pe vagonul de grâu. Dacă morarii și proprietarii refuză să vândă grăul cu acest preț, prefectii se vor adresa ministerului de interne ca să aprobe rechiziția și numai cu aprobarea ministerului se va proceda la rechiziție.

Procurarea făinei albe

Comisia centrală pentru aplicarea noului regim al făinei integrale, sesizată de cerealele celor 20 de fabrici de paste făinoase din țară, a autorizat aprovizionarea acestora cu cantitățile de făină albă necesară fabricatorilor lor. Aceste cantități se vor prelua din stocurile inventariate la mori.

S'a admis deasemeni cererea comunităților evreiești de a li se asigura aprovizionarea cu făină specială pentru pasca, de sărbători, în conformitate cu exigențele cultului mozaic.

Aur trimis de Statele Unite pentru Europa

Londra, 19 — „Morning Post“ informează că ieri a sosit în portul Plymouth vasul „George Washington“, aparținând Statelor Unite. Vasul are pe bord 96 bufoase cu lingouri de aur în sumă de 6 milioane dolari. Aurul va fi trimis la Londra de unde urmează să fie distribuit în diferite localități pentru a ajuta la stabilizarea financiară. O parte va fi reținută în Londra; diverse cantități vor fi expediate la Bombay, Paris, Amsterdam și diferite alte puncte din țările europene, inclusiv Germania și Rusia.

—00—

Devizele și valuta

Rador, 21 Ianuarie.

BURSA:

Zărilor:	Deschidera:	Închidera:
Berlin	123.50	123.50
Amsterdam	209.25	209.25
New-York	518.75	518.75
Londra	2476.75	2477.—
Paris	27.93	27.93
Milano	2123.70	2117.50
Praga	15.60	15.60
Budapesta	72.—	72.—
Belgrad	8.50	8.55
București	275.—	275.—
Varșovia	100.—	100.—
Viena	7287.50	72.95

Cursul devizelor București

pe ziua de 21 Ianuarie 1925.

	Cerute
Paris	10.40
Berlin	—
Londra	9.18
New-York	191.—
Italia	7.97
Elveția	36.90
Viena	27.—
Praga	5.76
Budapesta	—

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleon	725.—	—
Mărci	45.—	—
Leva	133.—	—
Lire otomane	104.—	—
Sterline	905.—	—
Francezi	10.55	—
Elvețieni	36.50	—
Italiani	8.10	—
Drachme	325.—	—
Dinari	295.—	—
Dolari	189.25	—
Marca poloneză	34.—	—
Coroana austriacă	28.—	—
„ maghiară	26.—	—
„ cehoslovacă	5.65	—

Mica publicitate

Doamnă franceză, cu practică îndelungată, predă lecții de limba franceză și italiană. — REVERBERY, Strada Eminescu 11. (581)

MINISTERUL JUSTITIEI

Comisiunea de Naturalizări.

—00—

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Ludovic BÉRES funcționar de stat cu serviciul la oficiul postal No. 1 Arad, în gradul de ofițier inf. gr. III, domiciliat în orașul Arad, Strada I. P. Deșeanu Nr. 13, cu profund respect vin a Vă ruga să aveți bunătate, a-mi libera dreptul de înăltărire română prin naturalizare, cu dispensă sau reducere de stagiu.

Ca funcționar bugetar de stat, sunt util națiunei române.

Sunt căsătorit cu româncă și după dreptate sunt și eu român de origine.

Cu respect vă depun alături următoarele acte:

1. Traducere legalizată de pe extrasul de naștere.

2. Declarația de renunțare la supușenia străină.

3. Certificatele că nu suntem supuși nici unei urmăritări și că nu am suferit nici o condamnare penală.

4. Certificatele de bună purtare.

5. Certificat liberat de Dnul diriginte al Oficiului Postal, telegraf și telefon No. 1 Arad.

6. Extractul actului de căsătorie.

7. Extractul actului de naștere al soției mele.

8. Extractul actului de căsătorie a părinților soției mele.

9. Traducerea legalizată de pe extrasul actului de moarte al bunicului meu din care se vede că sunt și eu după dreptate român de origine.

10. Certificat oficios doveditor de când locuim neîntrerupt în Arad.

11. Copie autentică de pe adeverință despre aranjarea situației mele militare, fiind invalid de război, sunt scutit de serviciul militar.

12. Două acte: că atât subsemnatul cât și soția mea am fost denumiți ca ajutor ofițier.

13. Două acte despre încadrarea noastră în corpul telegrafo postal.

Rugându Vă să binevoiți a dispune executarea formalităților necesare și a-mi elibera un certificat constatar că am făcut cerere acestui Minister și de actele ce le-am depus, pentru care anexez o coală cu timbru de doi lei.

(582) (ss) LUDOVIC BÉRES.

Sampania ANDRÉNYI
este cea mai bună!

No. G. 1550—1924.

Publicațiune de licitație

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 700 cuprinse în favorul lui Bondar Béla contra următorului pentru suma de Lei 532.25 spese restante se vor vinde la licitație publică în Arad Gai Strada Nyul No. 12, în ziua de 23 Ianuarie 1925 la orele 2 d. m.

Arad, la 5 Ianuarie 1925. (589)

Exec. Jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

EXTRAS

din Catalogul editurii „Cartea Românească“

Comenzile se fac la »Cartea Românească« București, Bul. Academiei No. 3. :: Costul se trimite prin mandat postal, adăugând 2 Lei pentru recomandat.

Anghel D.: Poezii. O adevărată operă de pietate literară s'a îndeplinit dându-se la lumină, strânse laolaltă mărgăritarele poetice ale delicatului scriitor D. Anghel. Sunt în acest volum adevărate frumuseți de acelea, ce nu pot fi întâlnite decât în opera marilor poeți ai omenirii. Lei 28.—

Alecsandri V.: Poezii. Poeziile barocului dela Mircești, scrise dela 1842 până la moartea sa, sunt strânse laolaltă în această carte. Ca limbă și idei sănătoase poeziile lui Alecsandri au darul de a ne oferi suflutele și de a ne mări dragostea de țară. Lei 30.—

Alecsandri V.: Teatru Vol. I. Cel ce și-a pus tot sufletul pentru întărirea teatrului la noi a fost Alecsandri care a scris anume, în acest scop, comedii și scenele comice, din care amintim: Mama Anghe-lușă, Kera Nastasia, Șoldan, etc., atatea comedioare ce înveselesc pe toți și sunt cele mai potrivite pentru Teatrele populare. Celelalte volume vor apare succesiv. Lei 35.—

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză. Aceasta este singura carte în care sunt reunite poeziile și proza celui ce a evocat cu atâta putere frumusețile trecutului nostru. Aci se găsește vestita „Umbra lui Mircea la Cozia“, aci „Răsăritul lunii la Drăgășani“, „Mormitele“, etc., cum și fabulele poetului; iar, la sfârșit, o fermecătoare peregrinare prin cele mai frumoase Mănăstiri din țară. Ed. nouă. Lei 30.—

Brătescu-Voinești Al. I.: În lumea dreptății. Întâiul volum de adevărate perle literare, eșite din pana măiestră a marelui nostru, scitor. Aci dăm peste schițele și nuanțele sale cele dintâi, adevărate comori de artă și de simțire: În lumea dreptății, Paui, Două surori Microbul, Sâmbata, Magheranul, Pană Trăsnea Sfântul, etc. Lei 15.—

Brătescu-Voinești Al. I.: Intuneric și lumină. Al doilea volum de nuanțe și schițe, datorite acestui maestru al prozei noastre, se bucură de aceeași mare trecere printre cititori.

Amintim, pe lângă întâia bucată, următoarele frumuseți: Scrisorile lui Mișu Gerescu, Blana lui Isaia, Călătorului îi gade bine cu drumul, Privighetoarea, Neculață Minciună, etc. Lei 15.—

Băgulescu G. Căp.: Zile de energie. Amintiri. Printre puținele cărți bune, inspirate până acum de războiul nostru național, trebuie pusă și aceasta a căpităului Băgulescu care ne face să trăim aievea viața de necazuri și primejdii, durată în tranșee de cece s'au jertfit pentru țară. Lei 6.50

Coșbuc Gheorghe: Căntece de viteză. În această carte sunt strânse într'un mănunchiu poeziile de un vajnic eroism în care „Poetul țărânilor“ a cântat isprăvile vitejești ale celor ce și-au vărsat sângele pentru țară la 1877—78. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Fire de țor. Acesta este titlul întâiului șireag de mărgăritare, întâiul mănunchiu de poezii al poetului care, dela Eminescu încocoare, a atins cele mai înalte culmi ale desăvârșirii poetice. Lei 35

Coșbuc Gheorghe: Povestea unei caroane de oțel. O operă în proză a marelui poet, închinată spre slăvirea „Marelui Căpitân“ care a purtat steagurile țării la izbândă, împreună cu norodul acesta de țărani, cari pleacă în bătălie chinind și cântând ca la nuntă. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Ziul unui Pierde vară. Un alt șireag de nestemate, de o măiestrie ajunsă la cea din urmă desăvârșire, cu care a dăruit literatura românească marelui poet. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Balade și idile. Întâiul volum de poezii cu care marelui nostru Coșbuc și-a făcut debutul în literatură, fermecând pe toți prin puterea de simțire și prin perfecțiunea fără de seamă a tuturor veritabilelor nestimate din acest volum. Lei 25.—

Coșbuc Gheorghe: Răsboiul nostru pentru neamțarnare. O altă operă în proză datorită lui Coșbuc și în care marelui scriitor istorisește pe șart într'un graiu avântat, cele mai mișcătoare episoade din Răsboiul dela 1877—78. Lei 20.—

Creangă I.: Opere complete. În una din cărțile cele mai prețuite și mai gătate de cititori — cartea de povesti a marelui prozator Ion Creangă.

Limba neaoș românească, presărată cu multime de expresii luate din gura păpion lui, în care sunt asternute operele acestor viguros scriitor graiul curat popular al tuturor povestilor lui, cum și hazul cu care tieluite, le face deopotrivă de dragi tuturor. Lei 30.—

Cazaban Al.: Păcatul Sfinției Sale. Iată unul din cele mai atrăgătoare mănunchiuri de nuanțe ale marelui nost humorist Cazaban în toate stările aceluia cuceritoare putere de observație și acela notă muncă ce pune stăpânire pe cititor de îndată ce prinde să citească vre-o pagină de ori unde, din această carte. Lei 28.—

Căliman N. Dr.: Cum să ne apărăm sănătatea. Iată o carte menită să aducă cele mai mari foloase ori cui îi cade în mână, prin sfaturile bune date anume spre a ne feri de atâtea molime și boale ce amenință sănătatea. Lei 6.—

Dulfu P.: Gruia lui Novac. Este povestirea faptelor vitejești ale unuia din cei mai dragi eroi ai poporului nostru, Gruia lui Novac, cum îl știe tot norodul.

Scriitorul povestește cu un avânt din ce în ce crescând și într-o limbă curată românească prinsă în haina unui vers curgător, minunate isprăvi vitejești ale lui Novac. Lei 3

Dulfu P.: Isprăvile lui Păcată. Întâi operă cu care popularul scriitor a dăruit literatură noastră și în care ne prezintă pe Păcală, eroul popular al glumelor, ele căru posed ne fac să râdem cu lacrimi. Această carte a fost premiată de Academia Română. Lei 20.—

Dulfu P.: Dumnezeu și oamenii. Căldă talmăcire a Sfinției Scripturi pe înțelesul tuturor, înfățișată de marelui scriitor popularului scriitor care ne înfățișează întreaga viață a Mântuitorului lumii, povestind și versuri curgătoare și de o rară limpezime de genaiu, trecerea pe pământ a lui Ișu Christos. Lei 20.—

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta).